

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

De Controversijs Polemicis, & Scholasticis, etiam modernis

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

§. 4. Dissolvuntur breviter variorum argumenta contra scientiam Dei
Mediam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40853

novit fore efficaces. Hæc autem duo optimè conciliantur per scientiam mediam, & non ita per viam cui alij insistant. Nam posito quod Deus istâ scientiâ videat, Si Petrus in talibus circumstantiis habeat hanc gratiam eliciet actum amoris Dei, potest decernere Petro dare in talibus circumstantiis illam gratiam: atque ita decernet gratiam quæ infallibiliter inferet effectum, liberè tamen ponendum, ex determinatione libera Petri per scientiam mediam prævisâ. At verò absque ista scientia non ita apparet, quâ ratione possit dicta efficacia gratiæ à Deo dandæ cum libertate voluntatis conciliari. Debet enim illa efficax & infallibilis connexio gratiæ cum actu provenire, vel ex ipsâ natura & entitate gratiæ, per se determinantis, & sic non relinquet voluntatem proximè indifferentem ut possit seipsam determinare: vel certè ponet aliud quo proximè determinetur in præjudicium libertatis. Quæ difficultas plures etiam ante Jansenium, in eum errorem impulit, ut absolute negarent ad libertatem requiri illam voluntatis indifferentiam. Hunc nos scopulum existimamus aptissimè declinari per usum scientiæ mediæ jam expositum, alij aliter, quorum varias & probabiles de hoc puncto sententias dabimus infra in Controversia 7.

S. 4.

Dissolvuntur breviter variorum Argumenta contra scientiam Mediam.

Obiiciunt primò, Scientiam mediam auferre Deo rationem primæ causæ, & primi liberi. Absit

336 *Pars 2. Cons. 1. De varia in Deo Scientia,*
Absit tantum nefas à Scientia illa minimè no-
xia. Probant tamen, Quia supponit liberam de-
terminationem voluntatis creatæ conditionatè
futuram, ante omne decretum actuale, & de-
terminatum voluntatis divinæ. Esto: Quid in-
de piaculi, quod Causa prima considerata in
statu conditionato nihil actu agat, ubi actu ni-
hil agitur. Sic enim in simili forma argumen-
tor, & ostendo ex illa objectione sequi, Scien-
tiam etiam simplicis intelligentiæ auferre à Deo
rationem primæ causæ, & primi liberi: Deus
ut cognoscens per scientiam simplicis intelli-
gentiæ objectum in statu possibilitatis v. g. ac-
tum creaturæ possibilem, nullum de eo objecto
habet actuale decretum: ergo Deus ut sic cog-
noscens non est prima causa, aut primum libe-
rum, Si claudicat hæc sequela, vacillat & ista;
Deus per scientiam mediam cognoscens objec-
tum in statu conditionato nullum de eo habet
actuale decretum: Ergo Deus ut sic cognoscens
non est prima causa, aut primum liberum. En
utrobique error idem se manifestat, quod nem-
pe exigatur in statu non absoluto divina liber-
tas absolutè exercita. Debet igitur hic primum
liberum sive primum determinans sumi propor-
tionatè ad statum in quo objectum considera-
tur, hoc est, in statu possibilitatis, Deus est pri-
mum liberum sive determinans, non actu, sed
possibilitè: in statu conditionato Deus est pri-
mum liberum non actu, sed conditionatè, sive,
esset primum agens liberè si conditio poneretur:
in statu autem absoluto Deus est primum libe-
rum actu & absolutè. Cum ergo pro illo triplici
statu, in quo res eadè considerari potest, Deus sit
primū agens & primum liberum, nullo profus
modo per scientiam mediam excluditur à ratio-
ne

ne primi agentis, liberi, determinantis. Nec impedit illa quo minus omne agens, & liberum creatum à Deo volente & decernente accipiat & ipsam potentiam eligendi, & totum actum electionis, relativè ad statum possibilem, conditionatum, aut actualè, in quo res à mente nostra consideratur existere, Hoc si ritè attenderetur, multum difficultatis, & contentionis evanesceret.

Obiicies tamen Secundò : Scientia media lædit in hoc libertatem divinam, quod non proponat Deo objectum suum cum indifferentia ad existendum, vel non existendum, sed exhibeat determinatè futurum, si ponantur certæ circumstantiæ, quasi prævenièdo determinationem divinam.

Respondeo negando assumptum : & iterum moneo, frustra obiici læsionem aut impedimentum libertatis in statu conditionato, ubi non datur locus libertati exercendæ, quæ tantum actu exerceri potest in statu absoluto. Cæterum non proponit scientia media actum voluntatis humanæ futurum sine dicta indifferentia, nisi ex hypothesi quod Deus liberè vellet suam gratiam, & concursum, & reliquas condiciones præbere, cum quibus prævidetur connectenda actio voluntatis humanæ, adeòque actus conditionatè prævisus per scientiam mediam, supponit etiam conditionatum exercitium libertatis divinæ, si ve, quod hoc exercitium actu esset, si actura foret voluntas creata. Non enim concipitur hæc actura, nisi supponantur ad futura omnia ex parte Dei ad agendum requisita.

Obiicies tertio : Cum scientia media non consistit libertas voluntatis creatæ : Posito enim auxilio divino, & scientia mediâ quâ Deus novit, si detur hoc auxilium in his circumstantiis

P

habi-

338 *Part 2. Cont. 1. De varia in Deo Scientia,*
habiturum effectum, non potest non sequi con-
sensus voluntatis creatæ.

Respondeo, Si ita noxia est libertati humanae
scientia media auxilii indifferentis, vā prævisio-
ni prædeterminationis physicæ, actum per se in-
fallibiliter inferentis. Nihilominus, admittunt
adversarii Deum prævidere, si ponatur præde-
terminatio physica, voluntatem liberè consen-
suram: Si ergo scientia conditionata futurae
prædeterminationis, non tollit libertatem vo-
luntatis humanæ, quomodo eam tollet scientia
conditionata auxilii indifferentis, quod ex parte
sua voluntatem indeterminatam relinquit.

Ad rationem itaque allatam in forma dico:
Posito auxilio divino, & ista scientiâ mediâ, non
potest non sequi consensus voluntatis humanæ,
necessitate aliqua simpliciter antecedente istum
consensum, nego; necessitate aliqua consequen-
te & præsupponente liberum exercitium volun-
tatis, concedo; hæc autem præscientia non po-
test tollere illam libertatem cuius exercitium à
præscientia non pendet, sed potius illa præscien-
tia dependet à determinatione conditionata &
libera ipsius voluntatis. Per scientiam itaque
mediam ideo solum novit Deus Petrum consen-
surum, si ponatur in his circumstantiis, quia re-
ipsâ in illis constitutus ad consensum liberè se
resolueret. Nulla igitur hic est necessitas nisi
merè consequens ex hypothesi liberæ determi-
nationis voluntatis humanæ, cum absolutè fue-
rit in potestate Petri efficere ut Deus hanc scien-
tiam non haberet, sed contrariam de negatione
consensus, si nempe Petrus in illis circumstantiis
positus nollet consentire.

Quinimo si voluntas esset instructa gratiâ, &
concurfu Dei, & aliis ad agendum proximè re-
quisitis,

quisitis, eodem modo actum eliceret etiam si scientia illa à Deo penitus abesset. Ista enim præscientia conditionata, quæ in actum nullo modo influit, non requiritur ad hoc ut voluntas possit agere; uti aliqui præposterè concipiunt, sed ut Deus in decernendo actu libero creaturæ procedat providè, & non cæco modo, per auxilia & media indifferentia, cum quibus non potest cognosci conjungendum esse effectum, nisi id exploretur beneficio scientiæ mediæ; sine qua in obtinendo efficaciter actu libero, dirigendæ essent à Deo suæ gratiæ eventu incerto: sicut ab homine emittuntur in scopum plures sagittæ, de quibus incertus est an hac, an aliâ scopus attingetur, cum singulæ ad hoc sint indifferentes, & possint à scopo aberrare.

Instabis, Etsi admitteretur scientia media esse posterior consensu voluntatis creatæ ut conditionatè futuro, est tamen illa prior eodem consensu in statu absoluto, sive ut est absolutè futurus, & stante illa præscientiâ necessariò sequetur: Ergo scientia media aufert libertatem istius consensus ut est absolutè futurus.

Respondeo distinguendo antecedens: Scientia media est prior consensu absolutè futuro aliquâ prioritate rationis, in quantum dirigit Deum ut actum futurum absolutè decernat, concedo antecedens: Est prior consensu absolutè futuro aliquâ prioritate naturæ, per modum causæ influentis, nego antecedens. Tantum enim requiritur illa scientia in Deo, ut cognoscatur consensus ille positus mediis indifferentibus infallibiliter secuturus, non verò ut illa in actum influat. Quinimo positus ceteris prærequisitis actus ille non minus eliceretur, etiam si scientia media abesset, ut supra ostendi, uti & ipsam

340 Pars 2 Cont. 7. De varia in Deo Scientia,
ipsam scientiam mediam potius dependere à li-
bero exercitio hujus actus sub conditione fu-
turi.

Quomodo verò universim scientia mediã ,
aut alia , quæ sic præcedunt actum liberum ut
ab ipso libero actus exercitio dependeant , nul-
lo modo officiant libertati , clarius elucescet ex
similitudine Umbrae , quæ Corpus nostrum ante-
cedit quando sol nobis à tergo obvertitur. Ni-
hil enim ambulantis libertati obest illa umbra
necessariò antecedens , cum illâ non obstante
possit homo pro suo arbitrio huc , vel illuc am-
bulare , & efficere ut hæc , vel illa umbra præce-
dat , quamvis ex hypothesi quod stet ad solem
retro lucentem debeat aliqua umbra hominem
antecedere. Est autem rerum futuritio quasi
quædam umbra intelligibilis , quæ licet , inter-
vallo temporum , rerum futurarum existentiam
antecedat , ab hac tamen futura existentia , tota
illa antecedens futuritio dependet. Non potest
igitur illa futuritio aut prænotio rerum futura-
rum libertati præjudicare , etiam si res quæ est,
vel esset futura , per suam futuritionem antece-
dentem seipsam quodammodò objectivè ante-
vertat , uti umbra quasi quid idem cum corpore,
ipsum corpus antecedit. Quæ similitudo facilius
accommodabitur rebus quæ tantum sub condi-
tione essent futuræ , si more Mathematicorum
consideremus astrorum umbras sive eclipfes ,
quæ post viginti millia annorum essent futuræ ,
quamvis forte mundus tam diu non stabit ; a-
deoque eclipfes illæ nunquam sint futuræ , ha-
bent tamen nunc suam futuritionem in mente
Mathematicorum. Sic etiam futuritio conditio-
nata non causatur ab ullo quod actu est , vel
erit , sed ab eo quod esset si conditio poneretur.
Et

Et per hanc similitudinem aptè explicari potest, quo pacto omnis Dei praescientia, praedestinatio, praedestinatio, reprobatio, quamvis fuerint ab aeterno, non tollant hominis libertatem, sed à nostro arbitrio benè, vel malè operante dependant, quod aegrè capiunt rudiores.

Obiicies quartò : Usus ille scientiæ mediæ favere videtur errori Semipelagianorum. Si enim Deus in distribuenda gratia dirigatur per scientiam illam conditionalem, sequetur opera conditionatè ponenda esse causam cur Deus hanc gratiam homini largiatur, in hoc autem errant Semipelagiani.

Respondeo negando assumptum : Ad argumenti sequelam dico, opera conditionatè ponenda, etsi sint certo modo causa finalis, ad quæ obtinenda conceditur gratia, non esse tamen opera illa causam meritoriam, aut impetratoriam gratiæ, sic ut illa nondum existentia gratiam sibi à Deo tanquam præmium concedi postulent; hoc autem contendebant Semipelagiani. Cum enim vellent omnem Dei gratiam homini dari ob merita ejus naturalia prævisa, & sæpè non reperirent merita absolutè futura, recurrerant ad merita, sive bona opera conditionatè ponenda; sic ut assererent ex duobus infantibus morituris uni prædestinari Baptisimum, & alteri negari, eò quod Deus prævideret, si supervixissent, unum benè acturum, alterum male : item uni adulto, non alteri, fidem prædicari, eo quod Deus præscriberet hunc, non illum, crediturum si fides illis annuncietur. Ista autem doctrina etiam apud defensores scientiæ mediæ profusè erronea est, cum certum sit nullum opus, nisi absolutè existens, præmium aut pænam mereri : imo constet multos præmaturè mori ac salvari,

342 Pars 2. Cont. 1. De varia in Deo Scientia,
saluari, qui si diutius vixissent, in multa demerita, & peccata incidissent, juxta illud Sapientia 4. *Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus*: quem proinde locum sibi adversum, teste S. Augustino lib. de prædest. Sanctorum cap. 14. Semipelagiani repellabant, tamquam è libro non canonico citatum. Causa itaque motiva cur Deus det alicui gratiam quam prævidet fore efficacem, potius quam merè sufficientem, est ipsa Dei bonitas, quam non tenetur in omnes æqualiter exercere: præscientia autem conditionalium proponit Deo opus bonum conditionalitè futurum, uti dixi, non ut causam meritoriam gratiæ efficacis, sed tantum ut causam finalem, quæ non movet actu existens instar meriti, sed per modum objecti futuri, & per media procurandi, juxta illud D. Thomæ *quest. 23. art. 5. ad primum*. Usus gratiæ præscitus non est ratio collationis gratiæ, nisi secundum rationem causæ finalis.

Obiicies quintò: S. Augustinus agens contra Semipelagianos, scientiam mediam non agnoscebat. Nam teste Prospero in epist. ad S. Augustinum, Semipelagiani credebant ab Augustino sub nomine prædestinationis, fatalem quandam induci necessitatem. Atqui istius necessitatis nulla poterat esse apparentia, si prædestinetur gratia indifferens, quæ per scientiam conditionalium certò cognoscitur consensum voluntatis liberè obtentura. Ergo D. Augustinus illam scientiam non agnoscebat.

Respondeo, Etsi S. Augustinus in statuenda prædestinatione usus fuisset scientiâ mediâ, potuisse nihilominus Semipelagianis videri, etiam cum illa, non satis salvari hominis libertatem: sicut etiamnum multi contendunt per prædestinationem

nitionem nixam scientiæ mediæ creaturæ libertatem everti, uti supra vidimus in objectione quarta: quamvis è contra alij existiment eâ positâ nullum esse evertendæ libertatis periculum.

De cetero, notam fuisse S. Augustino, aliisque Patribus scientiam illam conditionalium, patet vel eo, quod noverint ex Scripturis Deum præscivisse, quid acturi fuerint Ceilitæ si David apud eos mansisset; & quid visis Christi miraculis fecissent Tyrij & Sidonij, de quibus supra. Atqui S. Augustinus & Patres non agnoverunt de actionibus istis sub conditione futuris decreta conditionata quæ ponunt Thomistæ, sæpe enim disertè docet S. Augustinus, non omnium rerum, quarum est in Deo præscientia, earum etiam esse prædestinationem, sive decretum, sed prædestinationem esse de rebus bonis tantum, præscientiam etiam de malis. Ergo debet S. Augustinus cum aliis Patribus, ad præscientiam istarum actionum, maximè malarum, scientiam mediæ agnovisse.

His breviter dissolutis, non parum subit admirari, argumenta ista ab adversariis jactari tanquam tela scientiæ mediæ, ac Molinistis fatalia, cum tamen ex iis præcipua facile possint unico verbo infringi, & in suos Authores retorqueri, ut jam ostendo.

Jactant imprimis S. Augustinum in concilianda gratia cum libertate nomen scientiæ mediæ nunquam usurpasse. Sed ne hoc prolixè disputetur, ita sit, quid inde? Nuspian gratiæ per se determinantis, nuspian physicæ prædeterminationis, nuspian istius decreti ex parte actus absoluti &c. nomen disertè expressit. An ideo agnosces hæc quoque penitus repudianda tanquam S. Augustino ignota? Nihil igitur hinc in scientiam

344 *Part 2. Cont. 1. De varia in Deo Scientia,*
tiam mediam potius quam in adversariorum do-
ctrinam invidiæ redundat.

At urgent alij D. Augustinum scientiam me-
diam in Semipelagianis diserte reprobasse. Sed
contra : Si Scientiam hanc ne quidem de no-
vit , quo pacto eam diserte reprobavit ? Dico
igitur S. Augustinum scientiam in Deo mediam
nunquam repudiasse , admitto tamen quando-
que malum ejus usum in Semipelagianis repre-
hendisse. Verùm quid inde conficies ? An non
potest rei optimæ abusus esse pessimus ? Si hac
tempestate Calvinistæ gratiâ per se prædetermi-
nante sic abutantur , ut perperam doceant per
eam humanæ voluntati necessitatem inferri , an
ideo admittes gratiam illam esse Calvinianam,
& è Scholis relegandam ?

Sed inquires, Semipelagiani olim aiebant , ali-
quos infantes præ aliis ante mortem Baptizari ,
& quosdam adultos præ aliis ad Fidem efficaci-
ter vocari , quia nempe Deus per scientiam me-
diam prævidit illos postea si superviverent fidem
liberè amplexuros ; quod ab Augustino & Ec-
clesia universa meritò damnatum fuit.

Resp. Semipelagianos in eo damnatos esse ,
quod dicerent opera bona ex viribus naturæ , &
tantum conditionatè futura , vim habere meriti,
& ad salutem conducere, non quod assererent
ea opera à Deo sub conditione fuisse prævisa.

Hoc si neges , & porro contendas , illorum
errorem in hac præscientia situm fuisse, Vide ne
teipsum non minus quam tuos Adversarios in-
cautè impugnes. Nam & ipse saltem in decretis
conditionatis præscientiam de omni objecto
etiam sub conditione futuro in Deo admittis ;
& tamen ex præscientia sic habita sequetur vim
meriti absolutam competere operibus ut con-
ditionatè

ditionatè futuris, si id ex vi scientiæ mediæ sequi, debeat : Parum enim refert sive Deus in decretis, sive per scientiam mediam opera illa præcognoscat, ad hoc ut rationem meriti obtineant, in quo illis attribuendo hæretici illi meritò damnati fuere. Atque ita ut alios in Pelagianum illud pelagus demergas, teipsum in eandem ruinam incautè præcipitas.

Sunt & alij, qui scientiæ mediæ patronis obijciunt, quod velint esse primi istius scientiæ authores, cum tamen ea sit antiqua, & pridem cognita : at contra alij ex adversariis eam novitatis insimulant. Nec desunt alij qui scientiam mediam penitus abstrusam, & inconceptibilem esse affirmant : alij verò eam ut nimis apertam, & facilem gratiæ & libertatis conciliatricem accusant, cum mysterium hoc maximè reconditum esse omnes agnoscant. Hæ accusationes dum se mutuo interinunt, nostrâ responsione non egent.

Stant autem pro hac Scientia, præter Authores, Societatis, variæ Academiæ, ac Doctores celeberrimi. Pro eadem apud Henaum & Philalethem cap. 3. §. 3. à pag. 175. ex Archiepiscopis enumerantur Hugo Cavellus, Antonius Peres, Augustinus Antolinus, Gasper Nemius Duaci olim Professor : Ex Episcopis Malderus, Mascarenis, Dietalepius, Manriquez, Abelli, Crespi, Joannes Strienus, Levinus Torrentius, S. Franciscus Salesius novum Ecclesiæ tam sanctitate quàm doctrinâ columen & ornamentum. Ex quibus discernet idoneus Lector hanc Scientiam, & quæ illi innituntur dogmata, inter sanæ, solidæque doctrinæ articulos liberè recipiendam, etsi contra eam à pluribus more scholastico disputetur, uti fit in Controversia sequenti.